

Dosarul nr. 2ra-1976/21

2-20041255-01-2ra-14122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: D. Șuşchevici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, O. Cojocar, A. Pahopol)

Î N C H E I E R E

01 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Liliana Catan

Ghenadie Plămădeală

Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a recursului depus de avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Balta și Angela Palenciuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a fost admis apelul declarat de avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, și s-a modificat hotărârea din 28 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă:

La 01 aprilie 2020, avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova (în continuare – Ministerul Justiției) cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 25 ianuarie 2013, reclamanții au înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP, prin care, în temeiul Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 și a Legii privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului xxx din 25 iulie 1997, au solicitat: recunoașterea ilegală a acțiunilor Consiliului municipal Chișinău privind refuzul de a perfecta contractele de vânzare-cumpărare a lotului pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP pe numele Mariei Balta și a lotului pomicol xxx pe numele Angelei Palenciuc; obligarea Consiliului municipal Chișinău de a

perfecta contractele de vânzare-cumpărare a lotului pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP pe numele Mariei Balta și a lotului pomicol xxx pe numele Angelei Palenciuc; încasarea cheltuielilor de judecată și de asistență juridică de la Consiliul municipal Chișinău.

La 25 aprilie 2013, reclamantele au înaintat cerere suplimentară prin care au solicitat recunoașterea nulă a procesului-verbal al ședinței cărmuirii Întovărășirii Pomicole „SIDEV” COOP din 27 ianuarie 2013 prin care reclamantei Maria Balta i-a fost retras din posesie și folosință lotul pomicol xxx și a fost exclusă din calitatea de membru al întovărășirii Pomicole „SIDEV” COOP; încasarea de la Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP a cheltuielilor de judecată și de asistență juridică.

Referitor la fondul cauzei a relatat că, prin hotărârea din 24 iunie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a fost declarat ilegal refuzul Consiliului municipal Chișinău de a perfecta contractele de vânzare-cumpărare a lotului pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP pe numele Mariei Balta și a lotului pomicol xxx pe numele Angelei Palenciuc; obligarea Consiliul municipal Chișinău de a perfecta contractele de vânzare-cumpărare a lotului pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP pe numele Mariei Balta și a lotului pomicol xxx pe numele Angelei Palenciuc conform prevederilor art. art. 4, 7 al Legii privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului xxx din 25 iulie 1997; declararea nulă și fără efecte juridice a p.4 al procesului-verbal al ședinței cărmuirii a Întovărășirii Pomicole „SDEV” COOP din 27 ianuarie 2013 prin care Mariei Balta i-a fost retras din posesie și folosință lotul pomicol xxx cu propunerea de excludere din calitatea de membru a Întovărășirii Pomicole „SIDEV” COOP; încasarea din contul Consiliului municipal Chișinău în beneficiul Angelei Palenciuc a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 5000 lei; încasarea din contul Întovărășirii Pomicole „SIDEV” COOP în beneficiul Mariei Balta a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 3000 lei.

Cu referire la examinarea cauzei în apel, a menționat că hotărârea din 24 iunie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a fost contestată cu apel. La data de 22 octombrie 2013 a avut loc prima ședință de judecată în instanța de apel. În cadrul examinării cauzei în ordine de apel, apelantul Consiliul municipal Chișinău nu s-a prezentat la nici o ședință de judecată, fiind citat legal. Din motive necunoscute, instanța de apel a dispus amânarea examinării cauzei în fond, acordându-i termen suplimentar pentru a se conforma încheierii de a nu da curs și a prezenta cererea de apel motivată.

Prin decizia din 27 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP și Consiliul municipal Chișinău și s-a menținut hotărârea din 24 iunie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, iar peste aproximativ un an de zile, la data de 13 mai 2015, Consiliul municipal Chișinău a înaintat cerere de recurs. Motivul pentru care Consiliul a înaintat cererea de recurs în astfel de termen, este faptul că instanța de apel a expediat decizia motivată la data de 04 iulie 2014 doar în adresa reclamantelor și Întovărășirii Pomicole, dar a eșuat să remită în adresa Consiliului (fapte relatate în decizia din 08 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție, pag. 3).

Prin decizia din 08 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție, s-a constatat că sunt premature concluziile expuse de instanța de apel, din motiv că „Instanța de judecată urma să verifice și/sau să propună reclamanților de a prezenta probe, ce ar confirma că ei sunt membri ai Întovărișirii Pomicole și că lor li s-au atribuit în folosință terenurile solicitate pentru privatizare”, astfel, Curtea Supremă de Justiție a dispus casarea deciziei din 27 mai 2014 a instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Astfel, la data de 04 noiembrie 2015 a avut loc prima ședință de judecată la Curtea de Apel Chișinău. În cadrul ședinței de judecată din 20 iunie 2016, reprezentantul reclamanților a prezentat actele menționate în decizia din 08 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție, a avut loc examinarea cauzei în fond și a fost pronunțat dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Întovărișirea Pomicolă „SDEV” COOP și Consiliul municipal Chișinău și s-a menținut hotărârea din 24 iunie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

Prin decizia din 10 august 2016 a Curții Supreme de Justiție, s-a constata că judecătorul Victor Pruteanu „a participat la emiterea deciziei din 02 martie 2011 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Balta împotriva Întovărișirii Pomicole „SIDEV” COOP și Xxx cu privire la anularea procesului-verbal de excludere din calitatea de membru a întovărișirii pomicole și retragerea lotului pomicol xxx din posesie și folosință. Curtea de Apel Chișinău a pus la baza deciziei contestate decizia din 02 martie 2011 în care judecătorul Victor Pruteanu și-a expus opinia. Judecătorul Victor Pruteanu nu s-a abținut de la judecarea pricinii, deși nu avea dreptul să participe”. Pe cale de consecință Curtea Supremă de Justiție a casat decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în ordine de apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

A menționat că, la 25 octombrie 2016, 22 noiembrie 2016, 06 decembrie 2016 au fost stabilite ședințele de judecată în cadrul examinării pricinii în ordine de apel. Reprezentantul reclamanților a anexat la materialele cauzei extrasul din procesul-verbal al adunării împuterniciților ÎP „SIDEV” COOP din 08 decembrie 2013. Prin decizia din 13 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, instanța de apel a respins apelurile declarate de Întovărișirea Pomicolă „SIDEV” COOP și de Consiliul municipal Chișinău și a menținut hotărârea primei instanțe, iar peste aproximativ un an și jumătate, prin decizia din 30 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, instanța de recurs a constatat „chiar și în condițiile când decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 3/11 din 26 februarie 2008 a fost adoptată ulterior atribuirii lotului pomicol xxx, Xxx în baza procesului-verbal nr. 5 al Adunării generale al Întovărișirii Pomicole din 31 iulie 2005, care ulterior a fost declarat nul, instanța de apel urma a verifica și a se expune asupra efectelor deciziei autorității publice locale. La rejudecarea cauzei urmează a fi elucidate aceste circumstanțe, pentru a nu fi admisă afectarea drepturilor altor persoane”. Prin urmare instanța de recurs a casat decizia din 13 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău cu trimiterea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

La 10 octombrie 2018, a avut loc prima ședință de judecată în instanța de apel, iar la 21 noiembrie 2018 s-a pronunțat decizia Curții de Apel Chișinău, prin care s-a constatat, că „prin hotărârea din 01 decembrie 2010 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, menținută prin decizia instanței de apel din 02 martie 2011 și decizia din 22 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, a fost declarat nul procesul-verbal nr. 5 al Adunării generale al Întovărășirii Pomicole „SIDEV” COOP din 31 iulie 2005 în partea atribuirii lotului xxx Xxx ... la examinarea cauzei în fond, în prezentul litigiu nu a fost antrenată Xxx, iar prin hotărârea pronunțată de prima instanță se afectează direct drepturile acesteia.”. Prin urmare, instanța de apel a casat hotărârea primei instanțe și a restituit cauza spre rejudecare în prima instanță – Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă acțiunea reclamantelor și s-a dispus anularea pct.2.5.2 din Anexa 1 la decizia Consiliului municipal Chișinău nr.3/11 din 26 februarie 2008 „Cu privire la autentificarea drepturilor asupra loturilor pomicole din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP prin care după Xxx a fost aprobat lotul pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă “SIDEV”; a fost anulat refuzul nr.C-5610/1112 din 09 ianuarie 2013, prin care s-a respins cererea Mariei Balta din 05 decembrie 2012 privind emiterea actului administrativ de vânzare a lotului pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP și a fost obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ individual privind vânzarea lotului pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP Mariei Balta; a fost anulat refuzul nr.C-5610/2112 din 11 ianuarie 2013, prin care s-a respins cererea Angelei Palenciuc din 05 decembrie 2012 privind emiterea actului administrativ de vânzare a lotului pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP și a fost obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ individual privind vânzarea lotului pomicol xxx din Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP Angelei Palenciuc; s-a încasat din contul Consiliului municipal Chișinău în folosul Mariei Balta suma de 3000 (trei mii) lei cu titlu de asistență juridică; s-a încasat din contul Consiliului municipal Chișinău în folosul Angelei Palenciuc suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de asistență juridică.

A comunicat că până la momentul depunerii prezentei cereri de chemare în judecată, cauza de contencios administrativ s-a aflat pe rolul instanțelor de judecată aproape 7 ani de zile.

În contextul enunțat, avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile, la acțiunea înaintată de Maria Balta și Angela Palenciuc împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP și Svetlana Baltag, cu privire la contestarea refuzului, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, cu încasarea în beneficiul reclamantelor a sumei de 4200 euro pentru fiecare reclamant cu titlu de prejudiciu moral cauzat.

Prin hotărârea din 28 septembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Maria Balta și Angela Palenciuc împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului

la examinarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral. S-a constatat încălcarea dreptului Mariei Balta și Angela Palenciuc la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Mariei Balta suma de 5000,00 (cinci mii,00) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Angelei Palenciuc suma de 5000,00 (cinci mii,00) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a motivat soluția prin faptul că, la judecarea cauzei, în mod incontestabil s-a stabilit că a fost încălcat dreptul reclamantelor la examinarea în termen rezonabil a cauzei, fiindu-le cauzat și prejudiciu moral.

Cu referire la perioada ce urmează a fi luată în considerație, la caz, instanța de judecată a reținut că cererea de chemare în judecată înaintată de Maria Balta și Angela Palenciuc împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP și Svetlana Baltag, cu privire la contestarea refuzului, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, a rămas neexaminată pentru o perioadă de mai mult de șapte ani, cuprinsă între 25 ianuarie 2013 și până la momentul pronunțării hotărârii în prezentul litigiu.

Referitor la complexitatea obiectului examinării, instanța a învederat că potrivit Legii nr.793 din 10 februarie 2000, a contenciosului administrativ (în vigoare în perioada examinării cauzei), litigiile în procedura contenciosului administrativ se examinează de instanța de judecată sesizată în cel mult o lună de la depunerea sa. Acest aspect denotă că, procedura de examinare, în esență nu ar trebui să fie complexă, în cadrul acesteia fiind implicate două părți.

Totodată, în opinia instanței de judecată, relatările cuprinse în referința Ministerului Justiției, nu justifică complexitatea procedurii de examinare.

În conexiunea celor stabilite, reieșind din perioada judecării în termen rezonabil a cauzei date care s-a constatat a fi una continuă, de caracterul obligației de examinare, comportamentul autorității însărcinate cu obligația examinării, precum și miza (interesul) pentru reclamante, instanța a conchis că cerința cu privire la examinarea în termen rezonabil a cauzei, prevăzută de legislația internă, precum și de articolul 6 al Convenției, nu a fost respectată, împrejurări ce atestă temeinicia cerinței reclamantelor cu privire la constatarea acestei încălcări pentru perioada de 25 ianuarie 2013 până în prezent. Iar în condițiile constatării încălcării dreptului Mariei Balta și Angelei Palenciuc, la examinarea în termen rezonabil a cauzei, se impune soluția de admitere parțială a pretențiilor reclamantelor cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de judecată reține prevederile art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 2036 alin. (1), 2037 alin.(1)-(3) Cod Civil.

Prima instanță a statuat că mărimea despăgubirilor trebuie stabilită, încât aceasta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Cu referire la prevederile enunțate, reieșind din specificul acțiunii și în virtutea competenței sale de a determina mărimea compensației pentru prejudiciu moral, în funcție de cele constatate, instanța de judecată a relevat că prin neexaminarea în termen rezonabil a cauzei, reclamantelor le-a fost cauzat un prejudiciu moral, apreciat în limitele sumei de 5000,00 lei, pentru fiecare reclamant, care urmează a fi reparat de către stat.

La 02 octombrie 2020, avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, a depus cererea de apel, solicitând casarea parțială a hotărârii din 28 septembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru cu emitere unei noi decizi privind admiterea integrală a acțiunii.

La 18 ianuarie 2021, Ministerul Justiției a înaintat apel incident prin care a solicitat casarea hotărârii din 28 septembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și respingerea cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției. A fost admisă cererea de apel depusă de avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, cu modificarea hotărârii din 28 septembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Maria Balta și Angela Palenciuc împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral, majorând cuantumul prejudiciul moral încasat în beneficiul Mariei Balta și Angelei Palenciuc de la 5000 (cinci mii) lei – la 20 000 (două zeci mii) lei pentru fiecare în parte. În rest hotărârea din 28 septembrie 2020 Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost menținută.

Instanța de apel, în motivarea soluției, a constatat că judecarea cererii de chemare în judecată înaintate de Maria Balta și Angela Palenciuc împotriva Consiliului municipal Chișinău, persoane terțe Întovărășirea Pomicolă „SIDEV” COOP și Xxx, cu privire la contestarea refuzului, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, a durat mai mult de 7 ani de zile, în acest sens a purces mai multe etape de examinare și mai multe instanțe de judecată, ori conform raportului prezentat de către Ministerul Justiției, în instanța de fond, acțiunea a fost înaintată în anul 2013, iar în anul 2020 cauza civilă a fost expediată în instanța de apel pentru judecare cererii de apel declarate de Consiliul municipal Chișinău asupra hotărârii instanței de fond (f.d.131-137), iar prin decizia din 07 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel a fost respinsă (f.d.218-239), fiind atacată la Curtea Supremă de Justiție, iar examinarea admisibilității cererii de recurs a fost stabilit pentru data de 23 iunie 2021 (f.d.240).

Prin urmare, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă concluzia instanței de fond privind stabilirea încălcării termenului rezonabil la judecarea cauzei, iar probele anexate în instanța de apel demonstrează faptul că examinarea cauzei civile continuă în instanța de recurs.

La acest capitol, instanța de apel a considerat necesar de a admite cererea de apel declarată de avocatul Petru Coșleț, în interesele apelantelor, cu casarea parțială a hotărârii instanței de fond, astfel încât majorând suma prejudiciului moral ce urmează a fi încasat în folosul apelantelor de la 5000 lei până la 20 000 lei pentru fiecare, ori reieșind din perioada judecării în termen rezonabil a cauzei date care s-a constatat a fi una continuă, de caracterul obligației de examinare, comportamentul autorității însărcinate cu obligația examinării, precum și miza (interesul) pentru reclamante, astfel cerința cu privire la examinarea în termen rezonabil a cauzei, prevăzută de legislația internă, precum și de articolul 6 al Convenției, nu a fost respectată, împrejurări ce atestă temeinicia cerinței reclamantelor cu privire la constatarea acestei încălcări pentru perioada de 25 ianuarie 2013 până în prezent, ne fiind o hotărâre definitivă și irevocabilă pe acest caz.

La 25 noiembrie 2021, Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și respingerea acțiunii.

În motivarea recursului, Ministerul a reiterat circumstanțele de fapt și de drept expuse la examinarea cauzei în instanțele ierarhic inferioare.

Totodată, a specificat că decizia instanței de apel privind interpretarea dreptului material care reglementează aprecierea probelor este eronată și neîntemeiată, iar încasarea prejudiciului moral este inexplicabilă.

Referitor la aprecierea eronată de către instanța de apel a termenului rezonabil, a menționat că, din conținutul raportului motivat prezentat de către Curtea de Apel Chișinău, desprinde că litigiul este de o complexitate deosebită pornind de la obiectul acțiunii. Participanții la proces au utilizat sistematic căile de atac și au înaintat demersuri de natură să amâne procedura etc.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 29 iunie 2021.

Din actele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa Ministerului Justiției, prin intermediul poștei electronice, la 18 octombrie 2021 (f.d. 23, vol.II).

Astfel, recursul declarat la 25 noiembrie 2021 este în termen.

La 17 ianuarie 2022, avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 28 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind parțial nelegitime și nemotivate, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea recurentelor să fie admisă integral.

În motivarea recursului a menționat că instanțele de fond și apel eronat au interpretat circumstanțele cauzei, iar în consecință, eronat au aplicat legea materială la adoptarea soluțiilor.

Astfel, în motivarea hotărârilor, instanțele de fond și apel pe de o parte au reținut că în cadrul examinării cauzei privind anularea actului administrativ, recurentelor li s-a încălcat dreptul la examinarea acțiunii într-un termen rezonabil, deoarece, cauza s-a examinat mai mult de 8 ani, până la 20 octombrie 2021, pe de altă parte instanțele de

fond și apel așa și nu au explicat în hotărâri, reieșind din care criterii au dispus încasarea prejudiciului moral doar în mărime de 5 000 lei de către instanța de fond și 20 000 lei de către instanța de apel.

Consideră, că la adoptarea hotărârilor, instanțele nu s-au condus nici de practica judiciară a CtEDO și nici de Recomandarea nr. 6 a CSJ.

Totodată, cererea de chemare în judecată a recurentelor s-a aflat pe rolul instanțelor judecătorești o perioadă de 8 ani, 8 luni și 25 de zile, trimisă la rejudecare de 4 ori, iar în final, examinarea cauzei s-a soldat, la fel, cu admiterea acțiunii recurentelor, fapt ce denotă temeinicia pretențiilor înaintate.

Apreciază ca fiind justificată cerința recurentelor privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 4 200 euro pentru fiecare recurentă, sume care le consideră rezonabile reieșind din practica judiciară CtEDO.

A subliniat că miza recurentelor în examinarea cauzei de contencios administrativ este foarte mare, deoarece deși dețin calitatea de membri ai întovărășirii Pomicole „SIDEV” COOP și dispun de dreptul de a privatiza loturile pomicole, Consiliul municipal Chișinău refuză nejustificat în privatizarea acestor loturi. Și atunci când instanțelor de judecată le revine obligația pozitivă de a pune capăt acestui abuz din partea funcționarilor publici ai Consiliului municipal Chișinău și a-i obliga de a perfecta actele administrative de privatizare a loturilor pomicole, instanțele naționale nejustificat tergiversează examinarea cauzei 8 ani și 8 luni de zile, încălcându-le și în continuare dreptul la proprietate asupra loturilor pomicole.

La fel a mai menționat, că în cadrul examinării cauzei de contencios administrativ, recurentele au avut un comportament exemplar și de bună-credință, participând la toate ședințele de judecată, cu excepția ședinței din 04 noiembrie 2015, când avocatul a fost implicat în examinarea unei altei cauze, pe când, reprezentantul Consiliului municipal Chișinău a avut un comportament batjocoritor, deoarece nu se prezenta la ședințele de judecată și contesta deciziile instanței de apel cu întârziere. Pe de altă parte, instanțele de fond și apel încurajează și în continuare Consiliul municipal Chișinău, de a refuza nejustificat în privatizarea loturilor pomicole.

Referitor la termenul de depunere a recursului, consideră că nu a fost omis, deoarece cunoștință cu decizia motivată din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a făcut la data de 13 ianuarie 2022.

Totodată, nu este de acord cu informația anexată la dosar, precum că, la data de 07 octombrie 2021, decizia din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău ar fi fost expediată în adresa recurentelor și apărătorului lor (f.d. 22, vol. II) sau la data de 18 octombrie 2021, la adresa de e-mail: [xxx](#) deoarece, potrivit screenshot-ului din poșta electronică de la data de 18 octombrie 2021, o astfel de scrisoare nu a fost expediată de către Curtea de Apel Chișinău.

Consideră, că potrivit informației din dosar nu este clar, cui a expediat instanța de apel decizia Curții de Apel Chișinău, la adresa electronică [xxx](#) sau la adresa secretariat@justice.md. Mai mult ca atât, la materialele cauzei nu este anexată nici o dovadă ce ar demonstra recepționarea de către recurente sau de către apărătorul acestora a deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

La 14 decembrie 2021 și respectiv, la 17 ianuarie 2022, în adresa recurenților-intimați a fost expediată copia recursului depus de Ministerul Justiției și a celui depus de avocatul Petru Coșleț, în interesele mamei Balta și Angelei Palenciuc, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 33,55, vol. II).

La 17 ianuarie 2022, avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc a depus referință prin care a menționat argumente similare celor relatate în cererea de recurs, solicitând respingerea recursului depus de Ministerul Justiției (f.d.56-61, vol.II).

Examinând temeiurile recursurilor, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt inadmisibile, din următoarele motive.

Referitor la recursul depus de Ministerul Justiției, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanța din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit.a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2),(3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, nr. 26561/1995 din 25 februarie 1995), pe când în recursul depus asemenea aspecte nu se regăsesc.

Referitor la recursul declarat de avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.433 lit.b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care, recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

În conformitate cu art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit art.100 alin.(1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară. Cererea de chemare în judecată și actele de

procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care acestea sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice.

Materialele cauzei denotă cu certitudine faptul că la 29 iunie 2021 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată cu recurs.

La 18 octombrie 2021, Curtea de Apel Chișinău a expediat decizia integrală din 29 iunie 2021 la adresa electronică „xxx” a reprezentantului recurentelor, avocatului Petru Coșleț, indicată de acesta în mandatele de reprezentare (f.d.10,11, vol.I), anexate la dosar (f.d. 23, vol. II).

Respectiv, termenul de 2 luni de declarare a recursului a început să curgă din data de 19 octombrie 2021, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei instanței de apel, și a expirat la 18 decembrie 2021, care fiind zi de sâmbătă, se transferă pentru următoarea zi lucrătoare, adică 20 decembrie 2021 (luni).

Cu toate acestea, la 17 ianuarie 2022, peste aproximativ 3 luni, avocatului Petru Coșleț a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel (f.d.38-44, vol. II).

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de către avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, a fost depus cu omiterea termenului prevăzut la art.434 din Codul de procedură civilă, care este unul de decădere și nesuscetibil restabilirii, ceea ce condiționează ca acesta să fie considerat ca fiind inadmisibil. Or, avocatul Petru Coșleț, a neglijat obligația de a-și exercita în termenul legal dreptul de atac cu recurs a deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază cu certitudine că contestarea actului judecătoresc cu depășirea termenului legal menționat demonstrează atitudinea neglijentă față de drepturile procedurale conferite de legislația națională, având în vedere și faptul că decizia contestată a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată, la 07 octombrie 2021.

Nu poate fi reținut argumentul avocatului Petru Coșleț privind incertitudinea cui i-a fost expediată copia deciziei motivate la poșta electronică, or din dovada expedierii rezultă cert că instanța de apel a expediat-o atât Ministerului Justiției, la adresa secretariat@justice.md, cât și avocatului, la adresa electronică xxx.

Aici se rețin dispozițiile art.61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, care cert stipulează că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Se reiterează că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea standardelor inserate în Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, și Ministerul Justiției ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a), 434 și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de avocatul Petru Coșleț, în interesele Mariei Balta și Angelei Palenciuc, și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Liliana Catan

judecătorii

Ghenadie Plămădeală

Aliona Miron